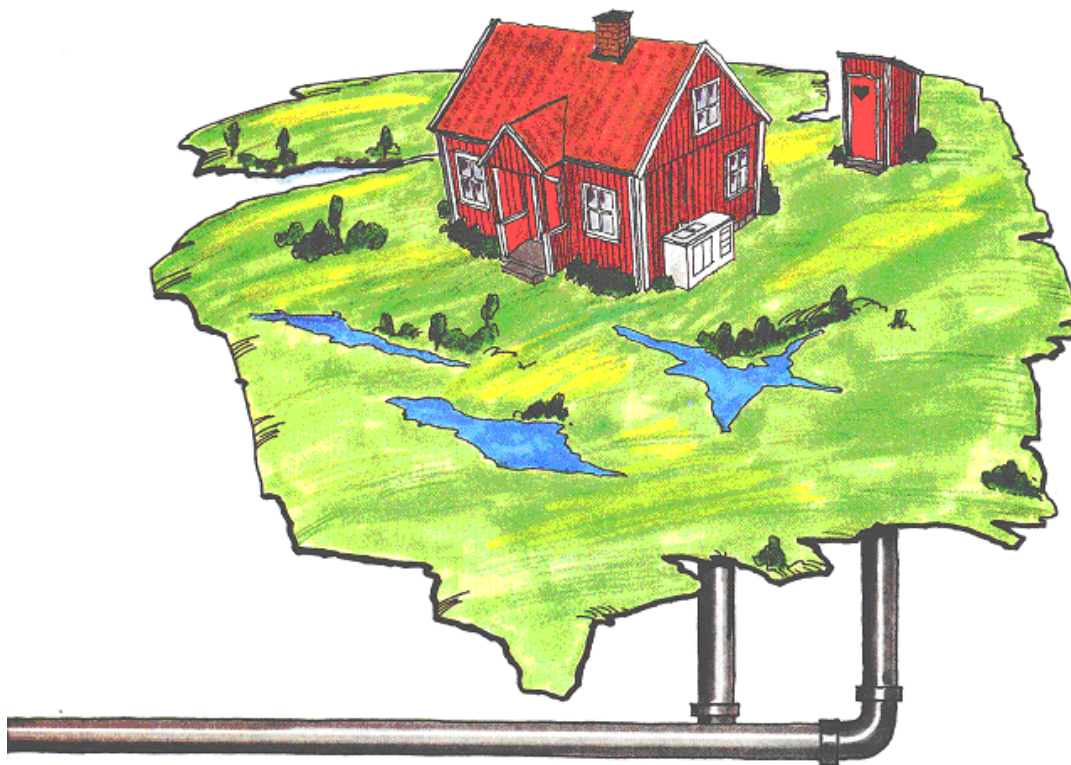

INFORMATION TILL DIG SOM SKA ANLÄGGA AVLOPP I NYKÖPINGS KOMMUN

Uppdaterad 2025-12-19

Innehållsförteckning

Vad säger lagstiftningen	3
Vad är tillståndspliktigt?	3
Vad är anmälningspliktigt?	3
Övriga upplysningar	3
Avlopp från stallbyggnad eller verkstad.....	3
Riktlinjer för små avloppsanläggningar	4
Funktionskrav	4
Normal- eller hög skyddsnivå?	4
Ansökningsprocessen - från plan till färdigt avlopp	6
Planera för avlopp	7
Utformning av ansökan/anmälan	13
Principlösningar för avloppsanläggningar	16
Exempel på principlösningar för WC- och BDT-avlopp.....	16
Exempel på principlösningar för BDT-avlopp	16
Utsläpp från reningsverk	17
Utsläpp från minireningsverk (upp till 25 pe).....	17
Normal skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt.....	17
Hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt	17
Utsläpp från reningsverk (26-200 pe)	17

Vad säger lagstiftningen

Enligt Miljöbalken ska avloppsvatten avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. Beroende på vilken typ av avloppsanordning som du har tänkt anlägga krävs det antingen tillstånd eller en anmälan. Tillstånd ska sökas, eller anmälan göras till Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nyköpings kommun i god tid innan avloppsanordningen ska anläggas.

Vad är tillståndspliktigt?

Tillståndsplikt gäller för att inrätta en avloppsanläggning med vattentoalett (WC) eller ansluta vattentoalett till befintlig avloppsanordning eller för att inrätta avloppsanordning utan vattentoalett som omfattas av tillståndskrav i Nyköpings kommuns lokala hälsoskyddsföreskrifter¹.

Exempel på tillståndspliktiga åtgärder:

- inrättande av avloppsanläggning för WC- och BDT-avlopp (bad-, disk- och tvättvatten).
- inrättande av avloppsanläggning för BDT-avlopp inom detaljplanelagda områden.
- ändring av plats av befintlig avloppsanläggning.
- byte av reningsteknik för befintlig avloppsanläggning.
- inrättande av multrum, mulltoalett, förbränningstoilet, etc.
- eget omhändertagande av fosforbindande material, latrin eller avvattnat slam.

Vad är anmälningspliktigt?

Anmälningsplikt gäller för att anlägga andra avloppsanläggningar än sådana med vattentoalett utanför detaljplanelagt område samt för att ändra avloppsanläggning som avses i § 13 förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Anmälningsplikt gäller även vid omgrävning av befintlig avloppsanläggning om åtgärden ryms inom meddelat tillstånd utifrån Miljöbalken.

Exempel på anmälningspliktiga åtgärder:

- inrättande av avloppsanläggning för BDT-avlopp utanför detaljplanelagda områden.
- åtgärder som ändrar mängd eller sammansättning på utgående avloppsvatten.
- byte av infiltrationsrör eller då en markbädd ska grävas om.

Övriga upplysningar

Underhåll är varken anmälnings- eller tillståndspliktigt. Med underhåll avses bland annat utbyte av förslitningsdelar (t.ex. pumpar och T-rör) samt byte av slamavskiljare eller slutna tank om den placeras på samma plats enligt tidigare tillstånd. Kontakta gärna Miljöenheten innan ni utför några åtgärder för att få svar om åtgärden är anmälningspliktig eller inte.

Avlopp från stallbyggnad eller verkstad

Avloppsvatten från stallbyggnad eller verkstad som inte har WC- och/eller BDT-avlopp inrättat, räknas inte som ett hushållsavlopp och omfattas inte av reglerna kring enskilt avlopp utan kan ledas till en enklare lösning så som stenkista eller dike. Vatten från spolspilta får inte ledas till ett enskilt avlopp utan kan ledas till stallets gödselplatta/stenkista/dike. Det kan vara bra med ett grovfilter i golvbrunnen som samlar upp grus, hår, spån etc. Däremot om det exempelvis finns tvättmaskin, toalett eller pentry ska det finnas en godtagbar avloppsanläggning. Det kan vara möjligt att leda avloppsvattnet till det enskilda avloppet på fastigheten om godtagbar lösning finns (detta ska då anmälas till Miljöenheten innan påkoppling). Verkstäder där mineralolja riskerar att släppas ut bör det finnas en oljeavskiljare. Det allra bästa är dock att undvika golvbrunnar i utrymmen där oljehaltiga produkter hanteras och förvaras och använda absorbent vid eventuellt spill. Observera att andra riktlinjer gäller vid exempelvis bilverkstäder eller biltvättar.

---

¹ Nyköpings kommun lokala hälsoskyddsföreskrifter:

<https://nykoping.se/globalassets/nykoping.se/dokument/styrdokument/lokala-foreskrifter-for-att-skydda-manniskors-halsa-och-miljon.pdf>

Riktlinjer för små avloppsanläggningar

Funktionskrav

I Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanläggningar för hushållspillvatten (HVMFS 2016:17) finns generella rekommendationer om tillämpning av lagar och regler. Dessa går att hitta i sin helhet på Havs- och vattenmyndighetens webbplats².

Allmänna råd är myndighetens tolkning av gällande lagstiftning. De allmänna råden förespråkar inte att avloppsanläggningen utförs med en speciell teknik utan ger råd om vilka krav som bör ställas på en avloppsanläggningens funktion. Behovet av rening kan variera beroende på platsen där avloppet ska placeras, både utifrån hälso- och miljöskyddssynpunkt.

Normal- eller hög skyddsnivå?

Utifrån de allmänna råden gör Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden en generell bedömning utifrån två nivåer, normal eller hög skyddsnivå. Bedömningen av skyddsnivå sker utifrån förutsättningarna i det aktuella fallet.

Det finns grundkrav som alla avloppsanordningar ska klara, lägst normal skyddsnivå, se tabell 1. Den stora skillnaden mellan normal och hög skyddsnivå ur miljöskyddssynpunkt är reningskraven för näringsämnen kväve och fosfor. Hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt innebär att ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen av näringsämnen i avloppsanordningen behöver vidtas för att inte medverka till en ökad risk för smitta eller annan olägenhet, se tabell 2. Observera att skyddsnivån för hälsoskydd inte behöver vara densamma som för miljöskydd.

Det är viktigt att du själv tar reda på vad det finns för olika avloppslösningar och vilken lösning som kan fungera med hänsyn till förhållanden på din fastighet.

Tabell 1: Normal- och hög skyddsnivå ur miljöskyddssynpunkt

	Normal skyddsnivå utifrån miljöskyddssynpunkt	Hög skyddsnivå utifrån miljöskyddssynpunkt
Reningskrav	BOD ₇ : 90 % Tot-P: 70 %	BOD ₇ : 90 % Tot-P: 90 % Tot-N: 50 %

Tabell 1: För normal skyddsnivå utifrån miljöskyddssynpunkt ställs krav på att avloppsanläggningen ska uppnå minst 90 procent reduktion av organiska ämnen (mätt som BOD₇³) och minst 70 procent reduktion av totalfosfor (tot-P). För hög skyddsnivå utifrån miljöskyddssynpunkt ska avloppsanordningen uppnå minst 90 procent reduktion av organiska ämnen, minst 90 procent reduktion av totalfosfor och minst 50 procent reduktion av totalkväve (tot-N).

Tabell 2: Normal- och hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt

	Normal skyddsnivå utifrån hälsoskyddssynpunkt	Hög skyddsnivå utifrån hälsoskyddssynpunkt
Reningskrav	Utsläpp av avloppsvatten medverkar inte till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet.	Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, ökar uppehållstiden, utjämnar varierande flöden eller tar emot eventuellt bräddat vatten.

² <https://www.havochvatten.se/>

³ BOD = Biological Oxygen Demand - ett indirekt mått på avloppsvattnets innehåll av organiska föroreningar.

Nyköpings Kommun har gjort bedömningen att det är hög skyddsnivå utifrån miljöskyddssynpunkt i nedanstående områden:

- Områden med närhet till hav, sjöar och vattendrag. Bedömningen utgår från hur avrinning till recipienten ser ut, hur känslig den är för påverkan från avloppsanläggningar samt vattenförekomstens statusklassning och miljö kvalitetsnorm (MKN).
- Område där den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor, till exempel inom fritidsområden med ökande andel permanentbostäder som kan medföra stegvis ökade utsläpp av avloppsvatten till grundvatten eller sjöar, hav och vattendrag. Exempel på sådana områden är Kvegerö, Granlund, Kisäng, Uttervik, Vålarö och Örstignäs.
- Avloppsutsläpp riskerar att påverka naturreservat och andra områden som ur natursynpunkt är skyddade enligt 7 kap miljöbalken och som kan påverkas negativt av avloppsutsläpp.

Nyköpings Kommun har gjort bedömningen att det är hög skyddsnivå utifrån hälsoskyddssynpunkt vid nedanstående förutsättning:

- Det finns risk att vattenkvaliteten vid en badplats försämras och kan utsätta människor för hälsorisker.
- Risk för påverkan på andras eller eget dricksvatten. Särskilt hög risk i tät bebyggelse där antalet utsläppskällor riskerar att påverka grundvattnets kvalitet och kvantitet (t ex vissa fritidsområden, bl.a. Kvegerö, Granlund, Vålarö och Uttervik).
- I vattenskyddsområden och nära andra större vattentäkter.
- Om betande djur vistas i anslutning till utsläppet.

Hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt inom tätbebyggelse är det på grund av att den sammanlagda belastningen är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor och att utsläppet från en avloppsanläggning kan medverka till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet där människor kan exponeras exempelvis genom förorening av dricksvatten.

Observera att Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden alltid gör en individuell bedömning av skyddsnivån för varje enskild fastighet och att bedömningen vid särskilda omständigheter kan avvika från ovanstående.

Ansökningsprocessen - från plan till färdigt avlopp

Miljöenheten kan lämna råd och anvisningar inför er ansökan/anmälan, observera att det är du som fastighetsägare som har ansvar för att söka tillstånd eller lämna in en anmälan för din tänkta avloppsanläggning och sedan säkerställa att anläggningen följer vad som anges i meddelat tillstånd eller beslut. I din ansökan/anmälan ska du visa att den anläggning du planerar att installera/inrätta klarar de krav som ställs och är lämplig utifrån de förutsättningar som finns på fastigheten.

Vanligtvis ser ärendegången ut på följande sätt:

- Fundera tillsammans med en gräventreprenör eller konsult på vilken avloppslösning som anses bäst lämpad (ur alla olika aspekter) på den aktuella fastigheten. Kontakta gärna Kundservice för rådgivning eller Miljöenheten för att få en preliminär bedömning av vilken skyddsnivå som fastigheten ligger inom. Vid val av teknisk lösning är det viktigt att tänka på hur fastigheten ska användas, kostnader för anläggande, drift, robusthet och skötselbehovet.
- Under "Principlösningar för avloppsanläggningar" i denna broschyr redovisas exempel på lösningar som klarar reningskraven för normal och hög skyddsnivå.
- Läs informationen i denna broschyr, ta reda på var det finns dricksvattenbrunnar, prata med grannar som kan bli berörda och undersök gärna möjligheterna att göra gemensamt avlopp för fler fastigheter.
- Utifrån inkommen ansökan/anmälan och eventuellt platsbesök på fastigheten bedöms avloppsanläggningens tänkta placering. Närhet till dricksvattenbrunnar, grannar, sjöar, vattendrag, fornlämningar med mera kontrolleras. Slutgiltigt besked om skyddsnivå lämnas. Se avsnitt "planera för avlopp".
- Vid markbädd, infiltration eller när utsläpp ska ske i mark, krävs markundersökningar för att kontrollera jordart samt närhet till berg och grundvatten. Vid anläggande av markbädd/infiltration eller utsläpp i stenkista ska alltid lägganvisning/ typritning/ sektionsritning bifogas till ansökan/anmälan.
- När anläggningen bedöms uppfylla kraven i miljöbalken och ärendet är tillräckligt utrett kan tillstånd med villkor eller ett föreläggande om försiktighetsmått meddelas. Om utredningen i ansökan är ofullständig, eller om den valda avloppsanläggningen inte uppfyller de krav som behövs enligt skyddsnivån på den aktuella platsen begär Miljöenheten i första hand in kompletteringar. Om begärda kompletteringar inte inkommer kan ansökan avslås eller avvisas.
- Kopia på beslut/tillstånd skickas till sökanden, fastighetsägare, entreprenör och berörda grannar. Tre veckor efter det att den sökande och andra sakägare fått ta del av beslutet, vinner beslutet laga kraft om inte överklagande skett inom denna tid.
- I vissa fall när grävningsarbetet påbörjas ska Miljöenheten kontaktas om detta finns angivet som villkor i tillståndet eller som försiktighetsmått i föreläggandet. Detta ska ske senast 2 dagar innan anläggningen planeras att vara klar för att täckas över med jordmassor. Då bestäms om inspektion av anläggningen blir aktuell. Kom ihåg att de olika stegen i anläggandet alltid ska fotodokumenteras. Det är lämpligt att ta ett foto för varje steg i anläggandet, men tänk på att försöka begränsa det till maximalt 15 bilder.
- Utförandeintyg skickas in via e-tjänst, alternativt kan sökande eller entreprenör kontakta kundservice för att få en blankett. Så fort anläggningen är driftsatt och funktionskontrollerad enligt fabrikatens anvisningar ska detta skickas in till Miljöenheten tillsammans med fotodokumentation. Ett brev med bekräftelse på att Miljöenheten har tagit emot utförandeintyget skickas till sökanden och entreprenör.
- När avloppsanläggningen är färdigställd ska fastighetsägaren kontakta Renhållningen, Tekniska Divisionen i Nyköpings kommun för beställning av slamtömningsabonnemang. Miljöenheten skickar en kopia av bekräftelsen och utförandeintyget till Renhållningen i samband med att ärendet avslutas för kännedom.

Planera för avlopp

Innan du lämnar in en ansökan eller anmälan till Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden måste du ta reda på och känna till vissa saker för att veta hur avloppet kan lösas med hänsyn till förhållandena på fastigheten samt i den närmaste omgivningen. Kontakta gärna en eller flera olika entreprenörer/konsulter för hjälp med ansökan och/eller förslag på typ av anläggning samt placering på din fastighet. Är du osäker på vilka entreprenörer som finns i ditt område går det att söka på exempelvis www.avloppsguiden.se (under rubriken husägare och sök företag/produkt), www.eniro.se eller www.hitta.se (sökord till exempel markanläggningsentreprenör eller entreprenad/maskinarbeten).

Dricksvattentäkter

En avloppsanläggning kan innebära risk för förorening av grundvattnet. Det måste därför finnas tillräckliga skyddsavstånd mellan en avloppsanläggning och dricksvattentäkter. Vid planering av en avloppsanläggning är det därför mycket viktigt att ta hänsyn till både grannarnas och egna befintliga eller planerade vattentäkter. Ta därför reda på var och vilken typ av vattentäkter som finns eller planeras i området (grävda eller borrhål inom 200 meter från tänkt placering av avlopp) innan du bestämmer dig för en placering av avloppsanläggningen.

50 meter brukar anges som minsta skyddsavstånd mellan utsläppspunkten från en avloppsanläggning och befintliga eller planerade vattentäkter, under förutsättning att avloppsanläggningens utsläppspunkt placeras nedströms (nedanför) vattentäktena. Om utsläppspunkten placeras uppströms en vattentäkt, vilket bör undvikas, måste skyddsavståndet utökas väsentligt.

Ett skyddsavstånd på minst 20 meter bör finnas mellan slamavskiljare/minireningsverk/sluten tank etc. och vattentäkt. Mellan vattentäkt och ledningar bör ett avstånd på minst 10 meter uppnås om ledningarna är täthetsprovade annars minst 20 meter (HVMFS 2016:17).

Att anlägga en ny dricksvattentäkt

Innan en ny dricksvattentäkt borrar eller grävs bör man veta vart den egna och närliggande avloppsanläggningar är placerade. Ibland kan det vara svårt att på den egna fastigheten lösa både vatten- och avloppsfrågan på ett godtagbart sätt. Gemensam dricksvattentäkt och/eller avloppsanläggning för flera hushåll gör att skyddsavstånden mellan vattentäkt och avlopp kan förbättras.

Att gräva eller borra en egen dricksvattentäkt behöver inte anmälas till Miljöenheten. Om du exempelvis hyr ut bostäder till fler än 2 hushåll behöver du registrera dricksvattentäkten som en dricksvattenanläggning till Livsmedelsenheten, Nyköpings kommun. Detta för att säkerställa kvalitén på dricksvattnet. Mer information finns på vår hemsida⁴.

Vid val av avloppsanläggning är det bra att kontrollera fastighetens dricksvatten eftersom vatten med högt/lågt pH-värde och oxiderande ämnen kan påverka processerna i en avloppsanläggning.

Ytvatten (sjö, dike etc.)

Skyddsavståndet mellan avloppsanläggning och ytvatten bör vara minst 10 meter men helst 30 meter då ett mindre skyddsavstånd kan leda till förorening av ytvatten. Kraftig marklutning kan medföra att större avstånd behövs.

Grundvatten och berg vid infiltrationsbädd/markbädd

Markbädden/infiltrationen ska ligga minst 1 meter över berg eller högsta grundvattenyta (räknat från spridarledningarna) med undantag för kortare perioder (högst 2 månader under ett år). Detta för att reningseffekten ska bli tillfredsställande och för att inte riskera att grundvatten tränger in i bädden. Högsta grundvattenyta är den nivå som grundvattnet högst når upp till under året. Detta inträffar under våren i samband med snösmältningen. Även i november står grundvattentytan förhållandevis högt.

Ett sätt att kontrollera grundvattennivån är genom att inrätta så kallade grundvattenrör. Genom att regelbundet mäta vattennivån i grundvattenröret kan du uppskatta grundvattennivån vid din avloppsanläggning. Grundvattenrör installeras som en fristående kontrollpunkt nära

⁴ <https://nykoping.se/naringsliv--arbete/tillstand-och-kontroll/livsmedel/dricksvatten>

avloppsanläggningen. Det är en fördel att kunna följa upp grundvattennivån över tid om du planerar eller har en markbaserad anläggning där du delvis använder dig av marken för att rena avloppsvattnet. Utan kontrollpunkt i form av grundvattenrör är det svårt att veta om anläggningen placeras rätt eller om det finns risk för att grundvattnet och dricksvattnet förorenas av orenat avloppsvatten.

Provgrop

När markbädd, infiltration eller stenkista planeras behöver provgrop grävas som sedan inspekteras av handläggare från Miljöenheten. Att gräva en provgrop är ett vanligt sätt att undersöka markens lämplighet för rening av avloppsvatten. Med hjälp av provgropen kan du få bättre uppfattning om markens genomsläpplighet samt anta avståndet till högsta grundvattennivå och berg. En provgrop ska normalt vara 2-2,5 meter djup och grävs på den plats som bedöms vara mest lämplig för en avloppsanläggning.

Perkolationsstest eller jordprov

När infiltration eller stenkista planeras krävs alltid att jordprov tas för siktanalys alternativt perkolationsstest. Jordprov tas där infiltrationen/stenkistan kommer placeras. Detta för att avgöra markens infiltrationskapacitet. Utifrån resultatet anges om infiltration är möjlig samt vilken dimensionering som krävs. Perkolationsstest utförs normalt av leverantör eller entreprenör/konsult. Eftersom jordprov ska tas där anläggningen ska placeras bör Miljöenheten kontaktas innan provtagning för att godkänna anläggningens läge.

Prov för siktanalys skickas till laboratorium för bestämning av jordens kornstorlekssammansättning och infiltrationskapacitet. Skriftligt svar på siktanalysen alt. perkolationsstestet och förslag på dimensionering av anläggningen utifrån resultaten ska skickas in till Miljöenheten i samband med ansökan/anmälan.

Väg, stig eller fastighetsgräns

En avloppsanläggning bör inte placeras närmare än 10 meter från bostadshus, 5 meter från väg eller stig och inte närmare än 4 meter från fastighetsgräns på grund av risk för störningar, exempelvis lukt.

Dimensionering av avloppsanordning

Som regel dimensioneras avloppsanläggningarna för minst 5 personer (pe) för ett hushåll som är påkopplat. Ingen skillnad görs om det är ett permanentboende eller ett fritidsboende. Om en gäststuga ska kopplas till anläggningen kan dimensioneringen behöva utökas. Om anläggningen behöver dimensioneras upp beror på gäststugans storlek, vilka VA-installationer som finns i husen samt vald avloppsanläggnings kapacitet.

Tak- och dräneringsvatten

Dag- och dräneringsvatten, backspolningsvatten från dricksvattenfilter, vatten från pool, badtunna, vatten från golvbrunn i garage och liknande får inte ledas till avloppsanläggningen då det kan påverka processen i avloppsanläggningen negativt.

Badkar/jacuzzi/bubbelpool

Stora badkar, jacuzzi eller bubbelpool måste tömmas sakta eller i omgångar. Stora mängder vatten under kort tid leder till kort uppehållstid i slamavskiljaren. Det finns då risk för slamflykt till markbädden/infiltrationen, vilket leder till sämre rening och kortare livslängd på anläggningen. För minireningsverk kan det innebära att verket överbelastas om för stora mängder vatten töms till verket samtidigt. Kontakta leverantören för avloppsanläggningen för att ta reda på vad som gäller för just din anläggning.

CE-märkning och prestandadeklaration

Från och med 1 juli 2013 ska de produkter som omfattas av en europeisk harmoniserad standard ha en prestandadeklaration och vara CE-märkta, enligt EU:s byggproduktförordning. För avloppsanläggningar upp till 50 personekvivalenter gäller SS-EN 12566. För pumpstationer gäller SS-EN 1671 och SS-EN 12050.

CE-märkning är en metod för att testa vissa egenskaper hos en produkt. I praktiken innebär CE-märkningen av produkter ingenting annat än att produkten testats. Standarden i sig innehåller inga gränsvärden för prestanda och därmed säger CE-märkningen ingenting om hur väl produkten fungerar.

Exempel på produkter som omfattas av SS-EN 12566:

- Slamavskiljare för WC-avlopp.
- Förtillverkade avloppslösningar (t.ex. minireningsverk, markbädd på burk).
- Kompletterande reningssteg (Sista reningssteg för hygienisering eller fosforrening, t.ex. fosforfälla).

Typgodkännande

Typgodkännande är en certifiering som får användas för produkter som inte omfattas av harmoniserade produktstandarder. Idag finns typgodkännande för avloppsprodukter kvar i huvudsak för BDT-slamavskiljare och slutna tankar vilka inte omfattas av standarderna i serien SS-EN-12566.

Slamtömning

För att en avloppsanläggning ska fungera som den ska behöver anläggningen tömmas på det slam som bildats. Oftast behöver slamtömning ske minst 1 gång per år men ibland oftare eller mer sällan beroende på hur mycket fastigheten nyttjas. Slamtömning är ett kommunalt ansvar och det är endast Renhållningen i Nyköpings kommun som får hämta avfallet om inte fastighetsägaren har tillstånd för eget omhändertagande av slammet.

Slamtömningsintervallet av minireningsverk får utökas om fastighetsägaren genom mätning av slammängden kan förvissa sig om att slamtömning kan göras mer sällan utan att det påverkar verkets prestanda. På tillsynsmyndighetens begäran ska dokumentation från mätning av slammängden kunna uppvisas.

Avståndet mellan slamavskiljare/sluten tank/minireningsverk och uppställningsplats för slamtömningsfordon bör inte överstiga 10 meter. Alla ansökningar/anmälningar som inkommer till Miljöenheten skickas för yttrande till Renhållningen då de kan ha synpunkter på anläggningens placering etc. Vid avstånd över 20 meter eller vid hinder kan extra kostnad tillkomma vid slamtömning. Om brunnarna av giltiga skäl måste placeras längre bort än 10 meter och det inte är godtagbart ur arbetsmiljösynpunkt för de som arbetar med tömningen finns det exempel på hur detta kan lösas i Renhållningens informationsblad om slamtömning.

Höjdskillnaden mellan slamavskiljarens/tankens botten och uppställningsplatsen får inte överstiga 6 meter. Observera att tillfartsvägar ska vara i sådant skick att slamtömningsfordon kan ta sig fram. Eftersom slamsugningsfordonen är stora och tunga måste framkomligheten vara god. Tänk också på att det ska vara möjligt att vända någonstans med slambilen eftersom backning med fordonet vill undvikas.

Det är viktigt att tänka på att det ska finnas instruktioner för slamtömning tillgängligt i eller vid avloppsanläggningen så att slamtömning görs på rätt sätt. Vid frågor om slamtömning, slangdragning och prisuppgifter är du välkommen att kontakta Tekniska Divisionen på Nyköpings kommun.

Avfallskvarn

Renhållningen avråder från att installera avfallskvarnar eftersom avloppsslammets sammansättning kan försvåra slamtömningen av fastighetens slamavskiljare/minireningsverk. Det kan även medföra höjda avgifter vid slamtömning. En avfallskvarn kan även påverka avloppsanläggningens prestanda och livslängd negativt.

Minireningsverk upp till 5 hushåll (5-25 pe)

För att minireningsverk ska fungera är det viktigt att de sköts och underhålls rätt. Kontroll och service av minireningsverket ska utföras årligen av sakkunnig, det vill säga person med utbildning på sakområdet (vanligen tecknas serviceavtal med tillverkaren eller leverantören). Årlig kontroll av sakkunnig är ett av villkoren i tillståndet för anläggningen. Observera att Miljöenheten kan ställa villkor om årlig kontroll av sakkunnig även om fabrikanten uppger att det inte behövs. Om ett minireningsverk ska installeras vid ett fritidsboende är det viktigt att kontrollera att reningsverket fungerar för den typen av boendeförhållande.

Miljöenheten gör tillsynsbesök när anläggningen varit i drift i minst 1 år. Då kontrolleras bland annat fastighetsägarens skötsel och egenkontroll av minireningsverket.

Större avloppsanläggningar (26- 200 pe)

För avloppsanläggningar som är dimensionerade för fler än 5 hushåll (25 pe) utför Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden regelbunden tillsyn. Tillsyn utförs för närvarande vartannat år och för tillsynten tas en timavgift ut. Reningskraven ställs som haltkrav och inte i procent som för de mindre anläggningarna. Kraven för rening av näringsämnen är samma för de mindre anläggningarna, normal- respektive hög skyddsnivå. Provtagning av utgående vatten ska utföras minst 4 gånger per år och resultaten ska skickas in till Miljöenheten.

Fosforrening

För att en enskild avloppsanordning, dit WC-avlopp leds, ska rena avloppsvatten tillräckligt krävs normalt ett fosforreningsssteg i form av fosforfälla med fosforbindande material eller kemisk fällning. För att avloppsanläggningen efter installation ska fungera på ett bra sätt och bli långlivad är det viktigt med regelbunden kontroll och skötsel. Information om de olika fosforreningssstegen samt information gällande skötsel av dessa reningsssteg finns i separat faktablad. Observera att reningsförmågan hos det fosforbindande materialet i en fosforfälla avtar med tiden och är ett avfall som ska hämtas av Renhållningen, Nyköpings kommun, om fastighetsägaren inte har tillstånd för eget omhändertagande av fosforbindande material. Det är bra om du i förväg skaffar dig kunskap om kostnad för hämtning av nytt fosforbindande material.

Graneyttrande

Närboende grannar som kan beröras av avloppsanläggningens placering eller utsläpp ska få tillfälle att yttra sig. Om anläggningen placeras på eller om utsläpp sker närmare än 5 meter från fastighetsgräns krävs ett graneyttrande. Yttrande krävs också om spillvattnet avleds på annans fastighet (gäller även vid avledning till befintligt utlopp) samt vid närliggande dricksvattentäkter eller om dina grannar på annat vis anses berörda. Miljöenheten skickar ut begäran om graneyttrande till de som anses vara berörda efter att ansökan/anmälan inkommit.

Om ingrepp ska ske på annans fastighet krävs medgivande från markägaren. Placeras anläggningen eller delar av den på annans fastighet bör ett skriftligt avtal upprättas med markägaren. Kontakta Lantmäteriet⁵ för mer information om detta. Ett graneyttrande är inte något juridiskt bindande dokument. Syftet med graneyttrande är att grannen ska få kännedom om den planerade avloppsanläggningen och möjlighet att lämna eventuella synpunkter innan arbetet påbörjas.

Fornlämningar/fornminnesområden

Om det finns fornlämningar inom 50 meter från platsen där en avloppsanläggning med tillhörande ledningsdragnings ska anläggas kontaktar Miljöenheten Länsstyrelsen i Södermanlands län vid handläggningen för yttrande.

Om Länsstyrelsen bedömer att det planerade markingreppet kräver tillståndsprövning enligt kulturmiljölagen behöver sökande inkomma med en sådan begäran till Länsstyrelsen och tydligt redovisa markingreppens omfattning såväl i text som på karta. Markingreppet får inte påbörjas förrän ett sådant tillstånd erhållits, vilket också kan vara villkorat med krav på arkeologiska insatser.

Även om det inte noteras några kända fornlämningar inom planerat område ska arbetet, i de fall som fornynd eller fornlämning påträffas, omedelbart avbrytas vad gäller fyndplatsen eller fornlämningen och dess närmaste omgivning. Anmälan ska omedelbart göras till Länsstyrelsen.

Energibrunn/bergvärme

En markbaserad avloppsanläggning bör placeras lägre i terrängen än en energibrunn och på så långt avstånd som möjligt. På detta sätt minimerar man risken för att avloppsvatten kontaminerar djupare grundvatten. Vid installation av energibrunn rekommenderar Sveriges geologiska undersökning (SGU) ett skyddsavstånd mellan energibrunn och avloppsanläggning på minst 30 meter om avloppsanläggningen är placerad nedströms energibrunnen.

---

⁵ www.lantmateriet.se

Strandskydd

Om avloppsanläggningen inrättas inom ett strandskyddsområde får den inte anläggas eller placeras så att allemansrätten hindras och/eller livsvillkor för djur- och/eller växtarter förändras väsentligt. Det kan till exempel inträffa om åtgärder görs i nära anslutning till strand, vattendrag och/eller om skador på större träd eller deras rotsystem riskeras.

Om din avloppsanläggning planeras inom strandskyddat område kommer strandskyddsfrågan prövas. Om din anläggning är tillståndspliktig (ex. anläggning med WC) så prövas frågan vid din tillståndsansökan. Om din anläggning är anmälningspliktig, exempelvis en anläggning för endast bad, disk- och tvättvatten (BDT) kan du behöva söka om en separat strandskyddsdispens.

Vid frågor om strandskydd är du välkommen att kontakta Kundservice på Nyköpings kommun.

Natura 2000

Om avloppsanläggningen kan komma att påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt så krävs en Natura 2000- prövning. Natura 2000-frågan ingår i tillståndsprövningen av en avloppsanläggning men prövas av länsstyrelsen om det gäller en anmälan.

Om avloppsanläggningen kan antas påverka miljön i ett Natura 2000-område, behöver du göra en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). MKB:n ska innehålla

- en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens konsekvenser för syftet med att bevara området
- en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts
- de uppgifter som i övrigt behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§ MB (6 kap 36 § MB).

Sakkunnig anläggare

Den som utför och inrättar avloppsanläggningen ska vara sakkunnig. Sakkunnig är den som genom utbildning, yrkeserfarenhet eller på annat sätt fått tillräckliga kunskaper att anlägga avlopp.

Utförandeintyg

Utförandeintyg skickas in via e-tjänst, alternativt kan sökande eller entreprenör kontakta Kundservice för att få en blankett. Så fort anläggningen är driftsatt och funktionskontrollerad enligt fabrikatens anvisningar ska detta skickas in till Miljöenheten tillsammans med fotodokumentation.

Kretsloppslösningar

Torra toalettlösningar är bra alternativ vid enklare typ av avloppslösning, samt ett bra val ur kretsloppsynpunkt. Torrtoaletter kräver vanligtvis mer skötsel än vattentoaletter. För att få ta hand om toalettavfallet själv behövs ett beslut av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Mer information kring eget omhändertagande finns i faktabladet "Så hanterar du ditt avfall från torrtoa, mulltoa och urinseparerande toalett".

Observera att installation av t.ex. förbränningstolett även kräver tillstånd.

Avgifter

Handläggningsavgift

Avgift för handläggning av ansökan/anmälan tas ut enligt kommunfullmäktige fastställd timtaxa. Den 1 januari 2025 övergår avgiften från en fast avgift till timavgift. Den totala kostnaden kan därför variera beroende på hur mycket handläggningstid som behövs för ditt ärende.

Observera att vi tar ut en avgift även om din ansökan avslås, återkallas, avvisas eller avskrivs. Alla våra beslut går att överklaga.

Miljösanktionsavgift

Den som anlägger en avloppsanläggning utan skriftligt tillstånd eller anmälan ska betala en miljösanktionsavgift (enligt bilagan till förordning om miljösanktionsavgift, SFS 1998:950):

- a) 5 000 kronor om man utan tillstånd inrättat en avloppsanordning trots att ett sådant tillstånd krävts,
- b) 3 000 kronor om man utan tillstånd anslutit en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning som före anslutningen inte hade någon vattentoalett ansluten, och
- c) 3 000 kronor om man utan att ha gjort en anmälan inrättat en avloppsanordning trots att en sådan anmälan krävs.

Det är du som fastighetsägare som har ansvar för att söka tillstånd eller göra en anmälan för att inrätta din avloppsanläggning och för att anläggningen utförs och fungerar enligt beslut. Oavsett vilka råd du fått av entreprenör eller konsult är det fastighetsägaren som har det fulla ansvaret. Även om fastighetsägaren får betala en miljösanktionsavgift tar Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ut en handläggningsavgift för ärendet.

Tillsynsmyndigheten ska vid fall där en anläggning inrättats utan tillstånd eller anmälan inte bedöma hur allvarlig överträdelsen varit utan enbart objektivt konstatera att en överträdelse har inträffat. Avgiften ska påföras oavsett om överträdelsen har skett med vilja, oaktsamhet eller på grund av misstag eller genom okunskap. Miljösanktionsavgiften tillfaller staten.

Utformning av ansökan/anmälan

Ansökan och anmälan om inrättande av avloppsanläggning går att göra via e-tjänst på www.nykoping.se. Det går även att skicka in ansökan/anmälan via post eller e-post. Fyll då i blanketten enligt de anvisningar som medföljer, glöm inte att underteckna den. Bifoga exempelvis teknisk beskrivning, resultat från jordprovtagning och andra dokument som är av vikt för bedömningen av ansökan.

En kartbild (så kallad situationsplan) över fastigheten ska bifogas till ansökan/anmälan och vara i lämplig skala, förslagsvis nybyggnadskarta eller motsvarande i skala 1:400. På kommunens hemsida <http://kartor.nykoping.se/cbkort> går det att skriva ut kartor över fastigheten. En tydlig och skalenlig skiss över tomten går också bra.

Av situationsplanen kan det bland annat framgå:

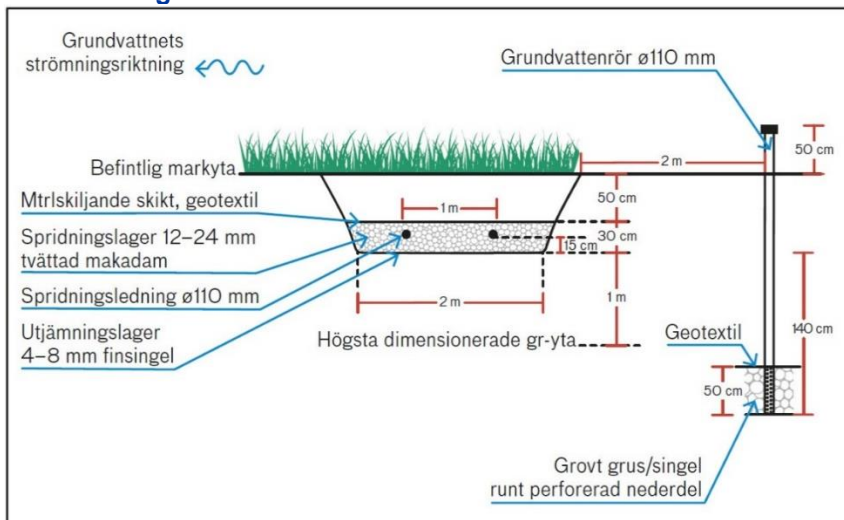
- Avloppsanläggningens läge, ledningsdragning och eventuell utsläppspunkt av renat avloppsvatten i dike, åkerdränering, stenkista eller liknande.
- Fastighetsgränser och väderstreck (norrpil)
- Befintliga och/eller planerade byggnader på fastigheten.
- Egen och närboendes (inom 200 m) befintliga och/eller planerade vattentäkter.
Vattentäkt som hamnar utanför situationsplanen ska markeras med pil och avstånd från fastighetsgräns åt det håll den är belägen.
- Tillfartsväg och uppställningsplats för slamsugningsfordon.
- Vattendrag eller dräneringar inom 20 meter från planerad avloppsanläggning.
- Eventuell värmepumpanläggning.

Se exempel på nästa sida (figur 1).

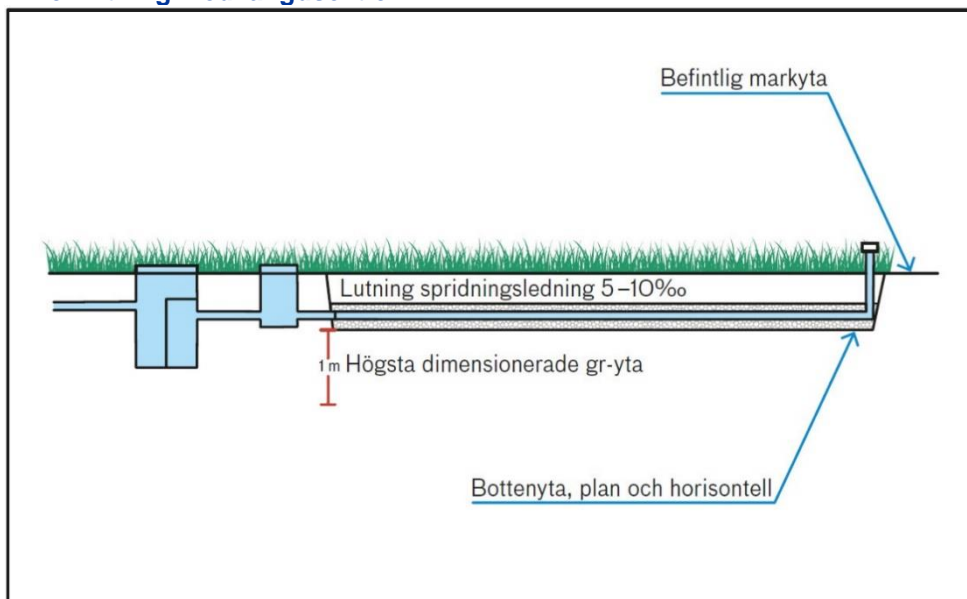
För markbaserade anläggningsdelar, exempelvis markbädd, infiltration, efterpoleringsbädd, stenkista eller liknande behövs en profilritning med längd- och tvärsnitt över anläggningen. En profilritning ska alltid innehålla information om anläggningens dimensioner (mått) samt vilken typ av material som anläggningen ska bestå av. Se exempel i Figur 2 och 3 nedan.

Profilritning med tvärsnitt

Figur 2. Exempel på profilritning med tvärsnitt (hämtad från Havs- och vattenmyndighetens Infoblad 9)

Profilritning med längdsektion

Figur 3. Exempel på profilritning med längdsektion (hämtad från Havs- och vattenmyndighetens Infoblad 9)

Principlösningar för avloppsanläggningar

Nedan redovisas exempel på reningstekniker som hittills varit aktuella i Nyköpings kommun. Utöver de nedan nämnda avloppslösningarna kan det finnas ytterligare reningstekniker på marknaden. Det rör sig då om anläggningstyper som ännu inte varit aktuella i Nyköpings kommun. Bedömning av dessa görs när ansökan/anmälan om sådana anläggningar inkommer.

Kontakta Miljöenheten för att få en preliminär bedömning om vilken skyddsnivå det är på aktuell fastighet och om vald anläggning bedöms klara dessa reningskrav. Mer information finns på www.avloppsguiden.se är en nationell kunskapsbank om små avlopp.

Exempel på principlösningar för WC- och BDT-avlopp

- Minireningsverk.
  - Det finns olika fabrikat av minireningsverk. Alla minireningsverk ska vara CE-märkta och ha prestandadeklaration. Där framgår vilken reningsgrad som verket uppnår. För mer information om utsläpp efter minireningsverk se nästa sida.
- Slamavskiljare med markbädd/infiltration utformad enligt Naturvårdsverkets faktablad med fosforfälla eller kemisk fosforrening.
  - Klarar normal skyddsnivå utifrån miljöskyddssynpunkt och hög skyddsnivå utifrån hälsoskyddssynpunkt. Fosforfälla går endast att ha efter markbädd och då krävs att markbädden utförs som en tät markbädd.
- Slamavskiljare med markbädd/infiltration med moduler samt fosforfälla eller kemisk fosforrening.
  - Fosforfälla går endast att ha efter markbädd och då krävs att markbädden utförs som en tät markbädd.
- Slamavskiljare med markbädd på burk samt fosforfälla eller kemisk fosforrening.
  - Alla markbäddar på burk ska vara CE-märkta och ha prestandadeklaration. Där framgår vilken reningsgrad de uppnår.
- Sluten tank (endast för WC avlopp).
  - Toaletter som är kopplade till den slutna tanken ska vara av modell extremt snålspolande toalett med mindre än 1 liter/spolning i genomsnitt.
  - Separat avloppslösning för BDT-vatten krävs.

Exempel på principlösningar för BDT-avlopp

- Minireningsverk.
- Slamavskiljare med markbädd/infiltration enligt Naturvårdsverkets faktablad.
- Slamavskiljare med markbädd/infiltration med moduler.
- Slamavskiljare med markbädd på burk.
- Gråvattenfilter (godtas endast i undantagsfall, t.ex. lägre standard utan WC, där slamtömning inte är möjlig och vattenmängden är begränsad).

Utsläpp från reningsverk

Utsläpp från minireningsverk (upp till 25 pe)

Minireningsverk är normalt konstruerade för att reducera näringsämnen. Reningen av smittämnen är ofta låg om inte någon särskild behandlingsenhet finns för detta. Beroende på skyddsnivå utifrån hälsoskyddssynpunkt behöver utsläppet göras antingen diffust eller med efterpolering.

Normal skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt

I områden med normal skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt räcker det med ett diffust utsläpp. Syftet med diffust utsläpp är att utgående vatten inte ska exponeras direkt för djur, lekande barn med mera. Ett diffust utsläpp kan vara exempelvis åkerdränering, 5-10 meter grusat dike (fraktionsstorlek 16-32 mm) eller stenkista. Skiss/typritning på uppbyggnaden av det diffusa utsläppet behöver inkomma med ansökan.

Hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt

I områden med hög skyddsnivå ur hälsoskyddssynpunkt är det lämpligt att utgående vatten ska uppnå kraven för tillfredställande badvattenkvalitet⁶. Efterpoleringssteget behöver därför klara att rena smittämnen så att utgående vatten uppnår kravet för tillfredsställande badvattenkvalitet. Det ska då finnas en väldokumenterad, gärna oberoende, provtagningsserie som visar detta.

De efterpoleringssteg som Nyköpings kommun hittills har bedömt klara kraven för tillfredsställande badvattenkvalitet är markbädd (minst 10 m², 40 cm sand), infiltrationsbädd (storlek beror på jordarten), fosforfälla, klordesinficering eller UV-ljus.

Om minireningsverket i sig klarar tillfredsställande badvattenkvalitet på utgående vatten krävs ett diffust utsläpp.

Vid val av efterbehandling med UV-ljus krävs att vattnet innan behandlingen med UV-ljus passerat ett filter som reducerar vattnet från eventuella partiklar.

Observera att det vid val av fosforfälla som efterpoleringssteg inte behövs ytterligare fosforreningssteg.

Utsläpp från reningsverk (26-200 pe)

Om anläggningen ligger inom normal skyddsnivå gällande hälsoskydd räcker det med ett diffust utsläpp som till exempel grusat dike eller åkerdränering. Vid hög skyddsnivå gällande hälsoskydd ställs liknade krav som för minireningsverken som är dimensionerade för upp till 25 pe. Eventuellt efterpoleringssteg dimensioneras utifrån belastning.

---

⁶ Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om badvatten (HVMFS 2012:14).

Kontaktuppgifter kundservice

Tel: 0155-24 80 80

E-post: kundservice@nykoping.se

Kontaktuppgifter Tekniska Divisionen

Tel: 0155-24 80 00

E-post: tekniska.divisionen@nykoping.se